

Taxeringsfunktionärernas verksamhet

Statistisk undersökning av verksamheten i lokal nämnd i Stockholm 1961

Av förste aktuarien Paul Garås

Undersökningens omfattning och representativitet.

Antalet lokala taxeringsnämnder i Stockholm uppgår under 1961 till 141 st. Härav vände sig föreningen med förfrågan (enligt blankett) till ordföranden i var femte nämnd och i en annan, på samma sätt vald, femtedel av nämnderna till ett av kronoombuden i varje nämnd. I allt tillfrågades 28 ordförande och 27 kronoombud. Förfrågningen utgick strax innan taxeringsarbetet påbörjades och uppgifterna skulle vara föreningen till handa omedelbart efter taxeringsperiodens slut.

Uppgifter har inkommit från 30 funktionärer, varav 16 ordföranden och 14 kronoombud. Undersökningen omfattar därmed representation från drygt en femtedel av taxeringsnämnderna — jämfört med totala antalet funktionärer i lokal nämnd utgör representativiteten knappt 10 %. Funktionärernas redovisning har kompletterats med uppgifter från överståthållarämbetet rörande antal granskade deklarationer och ifyllda inkomstkort. Uppgift om antal granskade deklarationer har vidare inhämtats för samtliga funktionärer i lokal nämnd, vilket ger en möjlighet till jämförelse mellan undersökningens urval och moderpopulationen.

Antal granskade deklarationer, storleksklasser	Totala antalet funktionärer		Antal funktionärer i undersökningen	
	st.	%	st.	%
—1199	46	14	3	10
1200—1399	61	19	3	10
1400—1599	123	37	12	40

1600—1799	52	16	6	20
1800—	47	14	6	20
Summa	329	100	30	100

Urvalets fördelning ansluter sig ganska väl till moderpopulationens fördelning. Att urvalet emellertid är något övertungt framgår av att dess aritmetiska medium ligger vid 1564 granskade deklarationer jämfört med moderpopulationens 1496. Urvalets variationsvidd omfattar ett lägsta antal granskade deklarationer om 1069 och ett högsta antal om 2044 st.

Undersökningens resultat.

Inledningsvis lämnas ett sammandrag av de inkomna uppgifterna.

Slag av taxeringsarbete	Antal nedlagda arbetstimmar, i genomsnitt	
	st.	%
Förberedelser inför taxering (inläsning av nya förordningar och instruktioner — tiden för ATP-kursen ej medräknad)	19	5
Granskning inkl. kommunikering med deklaranter och annan taxeringsnämnd	327	82
Sammanträden (exkl. resor)	14	3
Anmaning, skönstaxering, avstämning av efterkommande stater och annat arbete som i regel utföres å skattehuset (exkl. resor)	27	7
Manuellt arbete såsom iordningsställande av lager m. m.	11	3
Summa	398	100

Som framgår av frågeformuläret ingår icke restider i uppgifterna. Ej heller ingår tiden för den ATP-kurs funktionärerna bevistade före årets taxering. Vidare ingår icke beräkning av den tid som ordförandena stått till deklaranternas förfogande under viss period före deklARATIONERNAS avgivande den 15 februari. Ytterligare måste det ha varit förenat med svårigheter att mäta den tid som åtgått då funktionärerna på annan tid än aviserad haft att besvara förfrågningar och lämna förklaringar etc. Över huvud taget måste det vara svårt att bedriva exakta tidsstudier i en så varierande verksamhet som det här är fråga om. Undersökningens resultat får ses mot denna bakgrund.

I genomsnitt har alltså uppgiftslämnarna nedlagt 398 timmar i taxeringsarbetet under 1961. Drygt 80 % av verksamheten utgöres av granskningsarbete inkl. kommunikering med deklaranter och annan taxeringsnämnd. I en delfråga ombads uppgiftslämnarna att om möjligt söka mäta tidsåtgången för arbete hänförligt till ATP. Det var att vänta att en sådan uppgift skulle bereda särskilda svårigheter beroende på att frågor rörande ATP ofta visat sig hänga samman med taxeringsfrågor och därför varit svåra att särskilja. Några funktionärer har avstått från beräkningar härvidlag och några andra har lämnat efterhandsbedömningar. De seriösa uppgifter som föreligger pekar på att 18 % av granskningsarbetet, eller i genomsnitt ca 60 timmar, skulle hänföra sig till arbete i anledning av ATP.

För undersökningens material utgör antalet ifyllda inkomstkort i genomsnitt 89 % av antalet granskade deklARATIONER. Denna siffra varierar — från att vara betydligt lägre i vissa innerförsamlingar till att i ytterområdena ibland uppgå till

mer än 100 %. Genomsnittsfunktionären, som granskat 1.564 deklARATIONER, skulle alltså ha ifyllt omkring 1.400 inkomstkort med en tidsåtgång av ungefär 60 timmar.

Den tid taxeringsfunktionären använder för att behandla sitt deklARATIONSMATERIAL kan sägas bero av i huvudsak tre faktorer — deklARATIONSMATERIALETS kvantitativa storlek, dess svårighetsgrad samt vidare den mänskliga faktorn, erfarenheten, förmågan att arbeta snabbt, den mer eller mindre varierande graden av noggrannhet etc. (Härvid bortses från rent allmänna faktorer sådana som statliga och kommunala organs åtgärder för att organisera och effektivisera taxeringsarbetet ävensom störningar av momentan natur.)

Studerar man tablån överst på nästa sida får man ett intryck av att deklARATIONSMATERIALETS svårighetsgrad utgör en faktor som kan ställa kvantitetsaspekten i andra hand. Dessutom får man onekligen ett intryck av att den mänskliga faktorn spelar sin inte obetydliga roll för tidsåtgången. Spridningen är nämligen stor taxeringsfunktionärerna emellan då det gäller nedlagd tid i taxeringsarbetet, inte bara totalt sett, oberoende av storleksklasser, utan även inom samma storleksklass.

Extremerna består i första hand av funktionärer inom storleksklassen 1400—1599 deklARATIONER som å ena sidan tagit påtagligt liten tid på sig, mellan 100—200 timmar, och å andra sidan av funktionärer som använt anmärkningsvärt lång tid, mellan 700—800 timmar. De sistnämnda utgöres dels av en ordförande som nödgats använda ett icke obetydligt antal semesterdagar för taxeringen av sitt villadistrikt med i år särskilda problem, dels av två personer som pensionerats från sin ordinarie verk-

Antal granskade deklarationer, storleksklasser	Antal uppgifts- lämnare	Uppgiftslämnarna fördelade efter antal nedlagda arbetstimmar, 100-tal						
		1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	6—7	7—8
—1199	3	2			1			
1200—1399	3			2	1			
1400—1599	12	2	3	2	1	1		3
1600—1799	6		1	2	2	1		
1800—	6		1		3	1	1	
Summa	30	4	5	6	8	3	1	3

samhet och därför möjligen kan antagas ha relativt gott om tid för sina ganska svåra distrikt.

Erfarenheterna från undersökningen ger vid handen att kvantitetsfaktorn — deklarationsmaterialets storlek — blir av betydelse för tidsåtgången funktionärerna emellan först vid större differenser i antal granskade deklarationer. Materialet skall emellertid inte pressas mer på denna punkt än vad som sker i nedanstående sammanställning.

Antal granskade deklarationer, storleksklasser	Antal uppgifts- lämnare	Antal nedlagda arbetstimmar, i genomsnitt
—1399	6	313
1400—1499	11	389
1500—	13	446
Samtliga	30	398

Materialet ger slutligen möjlighet att bedöma den månatliga arbetsbelastning-

en under tiden mars—juni. Som synes är taxeringsfunktionärerna i hög grad bundna av sitt arbete under hela taxeringsperioden. Härtill kommer visst förberedelsearbete redan före mars månad.

	Nedlagda arbetstimmar %
Mars	21
April	29
Maj	30
Juni	20
Mars—Juni	100

Undersökningens resultat hänför sig till taxeringsfunktionärer utan åtskillnad mellan ordförande och kronoombud. Att söka mäta själva ordförandeinsatsen statistiskt synes vara meningslöst. Den som önskar värdera en taxeringsnämndsordförandes ansvar och skyldighet i denna egenskap kan lämpligen anställa jämförelser med ordförande i andra slag av nämnder.

Med anledning av yppat missnöje med de utgående ersättningarna för taxeringsarbetet har TOR:s styrelse, efter infordrande av vissa uppgifter från länsföreningarna, återupptagit förhandlingarna med finansdepartementet, varvid de framförda synpunkterna och kraven kommer att vidarebefordras och med skärpa understrykas.

Resultatet av förhandlingarna kommer att snarast möjligt delgivas länsföreningarna.

Red.